

СЕКЦІЯ 1 ГЕРМАНСЬКІ МОВИ

УДК 002.1(044.4)=111:355.01]:001.8
DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2663-3426/2025-2-1>

ІНТЕГРАТИВНА МЕТОДОЛОГІЯ АНАЛІЗУ АНГЛОМОВНИХ ОФІЦІЙНО-ДІЛОВИХ ДОКУМЕНТІВ У ВОЄННОМУ ДИСКУРСІ (2022–2025)

Ємець Борис Вячеславович,
аспірант кафедри англійської філології та світової літератури
імені професора Олега Мішукова,
Херсонський державний університет
byemets@ksu.ks.ua
orcid.org/0009-0005-4438-7221

Бєлєхова Лариса Іванівна,
доктор філологічних наук,
професорка кафедри англійської філології та світової літератури
імені професора Олега Мішукова,
Херсонський державний університет
lorabelehova@gmail.com
orcid.org/0000-0002-1743-1865

Статтю присвячено комплексному аналізу лінгвокогнітивних характеристик англomовних офіційно-ділових документів, воєнного дискурсу 2022–2025 рр. Її ідея полягає в тому щоб показати, як поєднання когнітивної семантики (концептуальна метафора, фреймова семантика) та критичного дискурс-аналізу з юридично-жанровою та юридичною лінгвістикою дозволяє формалізувати й кількісно оцінити перлокутивний ефект офіційних текстів.

Перлокутивний ефект операціоналізовано через метрики MSI (зважена інтенсивність модальності must/shall/will/may у реченнях), TCH (горизонт зобов'язань: фіксовані/багаторічні строки й відкриті формули), CRL (наявність тригерів швидкої координації «within 24 hours»), EDI (густина перелікових клауз) і FCAF (частота фреймових лем як-от: support/commitment/security/deterrence/reform/recovery на 1 тис. слів). Аналітичний конвеєр включає нормалізацію, сегментацію, лематизацію, регулярні вирази для шаблонів і контроль надійності розмітки; забезпечення відтворюваності через вивантаження CSV і фіксацію версій скриптів.

Корпус охоплює 10 автентичних документів. Наведено кейсові дослідження ключових міжурядових угод: безпекові (1–4); фінансові інструменти (5–7); секторальні MoU (8–10). Джерелами слугують офіційні публікації урядів та інституцій, машинозчитувані формати (HTML/PDF/DOCX). Показано гібридизацію юридичної точності й когнітивного моделювання (метафоризація, фреймування); з'ясовано роль модальності shall/will/must/may і темпоральних маркерів («10 років», «100 років», «for as long as it takes») у конструюванні зобов'язань та керованості інтерпретацій. Результати засвідчують відмінні жанрові профілі (security – вищі MSI і TCH та CRL≈1; financial – найвищий EDI та їх домінування support/recovery/reform; MoU – нижчий MSI, проміжний EDI), а також окреслюють практичні підказки для укладачів/перекладачів і визначають напрями подальших корпусних порівнянь (довоєнні/воєнні; англо-/україномовні версії; чутливісні аналізи).

Ключові слова: міжурядові угоди; концептуальна метафора; фреймова семантика; юридична лінгвістика; модальність; перлокутивний ефект.

INTEGRATIVE METHODOLOGY FOR THE ANALYSIS OF ENGLISH-LANGUAGE OFFICIAL AND BUSINESS DOCUMENTS IN WARTIME DISCOURSE (2022–2025)

Yemets Borys Viacheslavovych,

PhD student at the Oleh Mishukov Department of English Philology and World Literature

Kherson State University

byemets@ksu.ks.ua

orcid.org/0009-0005-4438-7221

Bieliekhova Larysa Ivanivna,

Doctor of Philological Science, Professor,

Professor at the Department of English Philology and World Literature

named after Professor Oleg Mishukov

Kherson State University

lorabelehova@gmail.com

orcid.org/0000-0002-1743-1865

The article proposes an integrative methodology for analyzing the linguo-cognitive characteristics of English-language official documents in the wartime discourse of 2022–2025. It shows how the combination of cognitive semantics (conceptual metaphor theory, frame semantics), critical discourse analysis, and legal-genre studies makes it possible to formalize and quantitatively assess the perlocutionary effect of official texts.

The perlocutionary effect is operationalized through five metrics: MSI (weighted sentence-level intensity of the modalities must/shall/will/may), TCH (temporal commitment horizon: fixed or multi-year terms vs open-ended formulae), CRL (presence of rapid-coordination triggers such as “within 24 hours”), EDI (density of enumerative clauses), and FCAF (frequency of frame-bearing lemmas support/commitment/security/deterrence/reform/recovery per 1,000 words). The analytical pipeline includes text normalization, segmentation, lemmatization, pattern matching by regular expressions, and reliability checks of annotation; reproducibility is ensured through CSV exports and versioning of processing scripts.

The corpus comprises 10 authentic documents, covering key intergovernmental security arrangements (1–4), financial instruments (5–7), and sectoral memoranda of understanding (MoUs) (8–10), all drawn from official machine-readable sources (HTML/PDF/DOCX). The analysis reveals a hybridization of legal precision and cognitive modelling (metaphorization, framing) and highlights the role of the modalities shall/will/must/may and temporal markers (“10 years”, “100 years”, “for as long as it takes”) in constructing commitments and constraining possible interpretations.

The findings demonstrate distinct genre-specific profiles (security agreements with higher MSI and TCH and CRL $\approx$ 1; financial instruments with the highest EDI and a dominance of support/recovery/reform frames; MoUs with lower MSI and intermediate EDI), outline practical implications for drafters and translators, and indicate avenues for further corpus-based comparison (pre-war vs wartime texts; English- vs Ukrainian-language versions; sensitivity analyses).

Key words: *intergovernmental agreements; conceptual metaphor; frame semantics; legal linguistics; modality; perlocutionary effect.*

1. Вступ

У 2022–2025 рр. воєнний дискурс сприяв швидкому збільшенню обсягу англомовних офіційних ділових текстів, якими регулюються безпека, економіка й інституційна взаємодія: від двосторонніх угод про безпеку й політичних декларацій підтримки – до галузевих Меморандумів про взаєморозуміння (MoU) і фінансових інструментів реконструкції. Усі ці документи несуть подвійний характер – нормативно-регулятивний і переконливий у комунікативному плані: вони кодують зобов'язання, визначають протоколи координації, легітимізують підтримку союзників та концептуалізують часові горизонти й масштаби спільної діяльності.

Когнітивно-дискурсивне підґрунтя нашого підходу спирається на ідеї фреймової семантики та концептуальної метафори, що пояс-

нюють стабільні сценарії інтерпретації й роль метафоризації в конструюванні політико-правових реалій (Fillmore, 1982; Lakoff & Johnson, 1980; Hart, 2014; Charteris-Black, 2004). У юридично-жанровій перспективі офіційні документи розглядаються як інституційні жанри з усталеними формулами модальності та композиції (Bhatia, 1993; Tiersma, 1999; Solan, 1993). Поєднання CDA з корпусними методами показало ефективність для виявлення регулярностей у політичних/правових текстах, зокрема в умовах кризової комунікації (Baker et al., 2008; van Dijk, 1998; 2008). На рівні практик воєнного часу емпіричні дослідження корпоративних і урядових комунікацій демонструють зсув до фреймів підтримки, відбудови й стійкості (Opatska et al., 2024; Kulikov et al., 2024; D'Arco et al., 2024), що корелює з інституційними інструментами

відбудови ЄС та багатосторонньою координацією (European Commission, 2025; Council of the European Union, 2024). Це обґрунтовує вибір інтегративної методології та метрик MSI/TCH/CRL/EDI/FCAF як індикаторів перлокутивного потенціалу офіційно-ділових документів воєнного часу.

У кризовому середовищі, коли рівень невідзначеності різко зростає, функціонування зазначених документів підкреслює провідну роль лінгвістичних ресурсів. Вони гарантують юридичну однозначність і контроль над інтерпретацією (пасивні конструкції, номіналізації, перелічувальні клаузи, модальні оператори *shall/will*) та активізують когнітивні механізми концептуалізації та структурування знань через фрейми *support*, *commitment*, *security*, *deterrence*, *recovery* й базові метафоричні моделі типу «безпека – архітектура/щит», «партнерство – довгий горизонт», «відбудова – шлях/процес»). У результаті формується перлокутивний ефект «негайна дія + тривалий намір», що визначає комунікативну ефективність публічно-правових текстів. Водночас, більшість попередніх досліджень зосереджуються на окремих феноменах – риториці політичних промов (Chiluwa & Ruzaitė, 2024), жанрових параметрах декларацій (Ganzhelyuk & Pyasova, 2022), або якісному аналізу окремих кейсів (Rahman, 2023; Abbas, 2023).

Проте відсутня єдина інтегрована процедура, яка б поєднала когнітивну перспективу (фрейми, метафори, сценарії) (Lakoff & Johnson, 1980; Fillmore, 1982; Hart, 2014; Charteris-Black, 2004) з юридично-жанровою мікросинтаксичною оптикою й дозволила кількісно операціоналізувати перлокутивну дію.

У статті викладаються й тестуються наступні інтегративні рамки та корпусно-орієнтовані підходи: (i) формування і розмітка англomовного корпусу офіційних військових ділових документів 2022–2025 рр.; (ii) розробка набору метрик MSI/TCH/CRL/EDI/FCAF; (iii) демонстрація їхньої аналітичної потужності на прикладах міжурядових угод і програмних інструментів; (iv) забезпечення відтворюваності за допомогою відкритих таблиць показників і порівняльних діаграм за типами документів.

Практична значущість запропонованого підходу полягає у формуванні відтворюваних індикаторів для розробників і перекладачів офіційних документів, для аналітиків політики та дослідників дискурсу: метрики дозволяють швидко оцінювати «силу зобов'язання», «довжину горизонту», «готовність до

негайної координації» та інтенсивність фреймової артикуляції підтримки й відбудови.

Мета статті – розробити, теоретично обґрунтувати й емпірично верифікувати інтегративну лінгво-когнітивну та юридично-жанрову методологію аналізу англomовних офіційно-ділових документів воєнного часу та показати на корпусі угод 2022–2025 рр., як конфігурації модальних (*shall/will/must/may*), темпоральних (фіксовані/невизначені горизонти) та фреймових засобів структурно й прагматично формують перлокутивний ефект «негайна дія + довготривалий намір». Специфічні цілі: (а) побудувати формальну модель зв'язків між модальністю, темпоральністю й фреймуванням; (б) операціоналізувати її у вигляді метрик MSI/TCH/CRL/EDI/FCAF; (в) перевірити стабільність і дискримінативну здатність метрик у межах жанрів (безпекові/фінансові/MoU); (г) продемонструвати прикладну придатність підходу для укладачів та перекладачів офіційних документів, а також для політичних аналітиків.

Завдання дослідження включають: (1) укладання й документування корпусу та критеріїв включення/класифікації (Bhatia, 1993; Biber et al., 1998; Fairclough, 1995); (2) розроблення кодової книги й процедур розмітки з оцінкою узгодженості (Cohen's $\kappa \geq 0,80$) (Cohen, 1960; Artstein & Poesio, 2008); (3) алгоритмізацію виявлення модальних, темпоральних, оцінних і перелікових маркерів та формулювання метрик MSI/TCH/CRL/EDI/FCAF; (4) обчислення й статистичне порівняння показників між жанрами із застосуванням робастних процедур (ANOVA/непараметричні тести, кореляції Спірмена, корекція Holm–Bonferroni, бутстрепні ДІ) (Kruskal & Wallis, 1952; Spearman, 1904; Holm, 1979; Efron & Tibshirani, 1993); (5) кейсовий аналіз безпекових угод, фінансових інструментів і секторальних MoU (1–10), візуалізацію результатів та формулювання методичних рекомендацій і напрямів подальших досліджень (Charteris-Black, 2011; Hart, 2014; van Dijk, 2008; Chilton, 2004).

Дослідницькі запитання, гіпотези та план перевірки

У межах запропонованої інтегративної концепції стаття розкриває три взаємопов'язані дослідницькі напрями. Перший спрямований виявити, яким чином жанрова приналежність документа – будь то безпекова угода, фінансовий інструмент чи секторальний MoU – формує розподіл модальних операторів і визначає величину MSI. Крім того, за попередніми гіпоте-

зами, безпекові угоди мають демонструвати більш виразну імперативність у порівнянні з іншими підтипами. По-друге, з'ясовується роль темпоральних маркерів у формуванні ТСН, оскільки фіксовані строки (наприклад, «10/100 років») та відкриті формули тривалості (*for as long as it takes*) розширюють горизонт зобов'язань і позитивно корелюють із підвищеною імперативністю. По-третє, аналізується взаємозв'язок між наявністю консультаційних тригерів швидкої координації (*within 24 hours* тощо) та фреймовою артикуляцією безпекових сценаріїв (*security/deterrence*) у поєднанні з модальністю.

Окремою лінією аналізу є структурна регулятивність текстів, змодельована через EDI: очікується підвищена густина переліків у фінансових документах та частині секторальних МоУ, що відповідає їхній процедурно-нормативній природі; натомість безпекові угоди мають вищі значення MSI за рахунок модально-зобов'язальних формулювань. Семантико-фреймовий профіль (FCAF) прогнозовано зміщується: *support/recovery/reform* – у фінансових і рамкових текстах; *security/deterrence* – у безпекових угодах. Крім того, перевіряється, чи зростає частка лем *recovery/reform* у 2022–2025 рр. у зв'язку з інституціоналізацією інструментів відбудови.

У плані перевірки передбачено багатоетапну схему. Спочатку здійснюється корпусна розмітка і обчислення набору індикаторів MSI/TCH/CRL/EDI та FCAF для кожного документа. Далі – порівняння жанрових груп, причому застосовують однофакторний ANOVA або, за потреби, непараметричний тест Крускала-Волліса, після чого виконуються парні порівняння і корекція множинності за методом Холма (Kruskal & Wallis, 1952; Holm, 1979). Взаємозв'язки між показниками оцінюються коефіцієнтом ρ Спірмена; для бінарного індикатора CRL застосовують аналіз пропорцій або логістичне моделювання, де тип документа слугує предиктором (Spearman, 1904). Точність результатів перевірено за допомогою багаторазового вибіркового моделювання інтервалів. (Efron & Tibshirani, 1993). Узгодженість анотацій контролюється за допомогою метрики Каппа Коена, при цьому встановлюється цільовий поріг не нижче 0,80, а потім застосовується процедура досягнення консенсусу (Cohen, 1960; Artstein & Poesio, 2008).

2. Стан досліджень і теоретико-методологічний контекст (2019–2025)

2.1. Теоретичні засади та довоєнний контекст (2019–2021)

У самому центрі розглянутої проблеми задіяні три основні підходи: когнітивний, який використовує концептуальні метафори і фреймову семантику; когнітивно-дискурсивний, що базується на критичному дискурс-аналізові; та юридично-жанровий підхід для оцінки офіційно-ділового дискурсу (Lakoff & Johnson, 1980; Fillmore, 1982; Fairclough, 1995; Bhatia, 1993). Попередні (довоєнні) дослідження сформували інструментарій для формалізації жанру Меморандумів про взаєморозуміння (MoU) і визначили його інституційно-правові контури (Bhatia, 1993; Tiersma, 1999; Solan, 1993); одночасно вони заклали фундамент для корпусної уніфікації та моніторингу версійності документів. (Biber et al., 1998; Baker et al., 2008; Steen et al., 2010). На цьому етапі, підкріпленому роботами згаданих дослідників, формується методична готовність до поглибленого когнітивно-жанрового аналізу «воєнної» хвилі документальних матеріалів, причому важливу роль відіграє поєднання корпусних процедур із якісним інтерпретативним розкриттям фреймів і метафор (Charteris Black, 2004; Hart, 2014).

2.2. Лінгвокогнітивні та інституційні дослідження офіційно-ділових документів (2022–2025)

Після 2022 року починають з'являтися дослідження, які безпосередньо зосереджуються на англійських офіційно-ділових текстах у контексті війни та ширшого політичного дискурсу. На матеріалі інституційних документів, заяв і політичних промов простежується, як військова метафорика проникає до офіційної мови через процеси детермінологізації, змінюючи оцінні акценти без порушення процедурної точності (Charteris-Black, 2004; 2011; Musolff, 2016). Дослідження текстів НАТО й пов'язаних інституцій демонструють ефективність поєднання корпусних і когнітивних методів для одночасного виявлення терміносполук і метафор у межах одного документа. Такий підхід свідчить про «гібридний» характер сучасних угод (Hart, 2014; Baker et al., 2008; Steen et al., 2010). У ширшому дискурсивному вимірі простежується стабілізація оцінних маркерів AGGRESSION (“illegal”, “unprovoked” тощо), які пізніше фігурують у формулюваннях міжурядових угод і офіційних заяв (van Dijk, 2007; Chilton, 2004).

Паралельно розвивається напрям на перетині корпоративної комунікації та публічної політики. Слід визначити, що в офіційних заявах багатонаціональних корпорацій на основі контент-аналізу їхніх публічних повідомлень можна зафіксувати повторювані патерни які свідчать про схильність до нейтралізації (уникнення прямого називання агресора), використання уніфікованих формул типу *responsibility/compliance/safety*, а також ризики «*bluwashing*» ([Alin et al., 2022; Kulikov et al., 2024]). Експериментальні перевірки показують, що сприйняття автентичності корпоративного активізму залежить як від джерела повідомлення (CEO vs «компанія загалом»), так і від типу зобов'язань (фінансові, нефінансові, суто риторичні) (D'Arco et al., 2024). У студіях з кризового менеджменту війна описується як «*cosmology episode*», що потребує імпровізаційних компетентностей і наративів відновлення у внутрішній та зовнішній комунікації бізнесу (Opatska et al., 2024).

Проаналізовані аналітичні й політикоправові джерела (зокрема випуски *Ukrainian Analytical Digest*) демонструють тенденції міжурядових домовленостей («підтримка ↔ реформи», горизонти на 10 років з можливістю продовження, інституційні механізми на кшталт *Ukraine Facility 2024–2027*). Названі документи слугують контекстом для лінгвістичного опису фреймів підтримки, безпеки та відбудови (*Ukrainian Analytical Digest*, 2024a; 2024b; European Commission, 2025; Council of the EU, 2024). Офіційні тексти двосторонніх безпекових та фінансових угод (див.1–4) й програмні документи ЄС використовуються нами не лише як об'єкти аналізу, а й як джерело «еталонних» формулювань модальності та темпоральності (*shall/will*; «*for as long as it takes*»).

У сукупності цей корпус джерел підтверджує доцільність інтеграції когнітивних, дискурсивних і юридичножанрових підходів до аналізу офіційно-ділових текстів воєнного часу та вказує на потребу формалізації перлокутивних показників, які поєднують якісні інтерпретації з кількісною перевіркою.

Багатосторонні політичні декларації та програмні документи ЄС в емпіричний корпус для підрахунків MSI/TCH/CRL/EDI/FCAF не включено; вони подані як **контекстуальні джерела** для картографування фрейм-лексикону та «еталонних» формулювань модальності/темпоральності, які віддзеркалюються в текстах двосторонніх угод (напр., *shall/will*; «*for as long as it takes*»).

2.3. Методологічні інновації та операціоналізація

Сучасні дослідження поєднують когнітивну семантику та жанрово-правову стилістику, застосовуючи корпусні методи. У практичному виконанні це розгортається у кілька етапів: (i) інвентаризація фреймів і концептуальних моделей у текстах угод; (ii) шаблонне виокремлення модальності та темпоральності; (iii) підрахунок частот ключових лем як індикаторів наративів підтримки, безпеки та відновлення; (iv) оцінка структурно-синтаксичних засобів (пасив, номіналізації, переліки) як механізмів керованої інтерпретації. У цьому напрямку пропонується використання метрик MSI/TCH/CRL/EDI/FCAF як відтворюваних індикаторів перлокутивного потенціалу, що заповнюють розрив між якісними інсайтами та кількісною верифікацією.

2.4. Прогалини та напрями подальших досліджень

У сучасному науковому дискурсі порівняльний аналіз між жанрами (безпекові vs. фінансові vs. MoU) і між їхніми лінгвістичними варіантами (англомовні/україномовні версії одного документа) практично відсутній. Додатково, «довга хвиля» корпусних досліджень (порівняння довоєнних і воєнних редакцій жанрів) і кількісного моделювання, спрямованих на виявлення зв'язків між модальністю, темпоральністю та фреймами, залишаються суттєво недоосвоєними. Перспективним виглядає: (i) створення паралельних корпусів; (ii) перевірка відмінностей за допомогою стійких статистичних процедур; (iii) вивчення змін у фреймах *recovery/reform* у інструментах відновлення; (iv) аналіз того, як оцінні маркери (*illegal/unprovoked*) поєднуються з модальністю і темпоральністю в різних інституційних контекстах.

Передвоєнні дослідження зосереджувалися на когнітивній семантиці та дискурсі, а також на інфраструктурі жанру MoU (CMT/CBT, frame semantics, CDA; цифрові моделі обміну даними для MoU). Після 2022 року з'явилися емпіричні дослідження військових офіційно-ділових текстів: аналіз метафоризації й терміноутворення, кризових бізнес-комунікацій та корпоративних позиційних заяв (автентичність, «*bluwashing*»). Це підтверджує доцільність інтеграції когнітивних і юридичножанрових підходів і потребу формалізації перлокутивних показників.

3. Матеріал і методи

3.1. Матеріал дослідження: склад, критерії та джерела

Хронологія та жанри. Досліджуваний матеріал охоплює 2022–2025 рр., у ньому виділяються три базові підтипи: (i) безпеково-політичні міжурядові угоди та домовленості про довготривалу підтримку; (ii) секторальні меморандуми про взаєморозуміння (MoU); (iii) фінансові інструменти відбудови – рамкові інструменти (facility), фонди й гарантійні механізми. Жанрова класифікація узгоджується з юридично-жанровим підходом (Bhatia, 1993).

Критерії включення. 1) офіційна англomовна публікація або її достовірна англійська версія; (2) однозначна юридично-жанрова класифікація (agreement, memorandum, declaration, facility); (3) машиночитний файл (PDF/HTML) достатньої якості, придатний для корпусної обробки; (4) релевантність у воєнному контексті (безпека, підтримка, відбудова). **Критерії виключення:** дублікати, чернетки без офіційного статусу, прес-релізи без нормативного змісту.

Джерела. Офіційні веб-ресурси урядових установ та сторінки міжнародних інституцій; повні тексти доступні у форматах HTML, PDF та DOCX. Повний перелік документів – у «Списку літератури».

3.2. Попередня обробка текстів

Нормалізація. (i) уніфікація пробілів, лапок і тире; (ii) зняття переносів; (iii) виключення підписів/приміток у полях; (iv) уніфікація пунктуації переліків (i/ii/iii; a/b/c; (1)/(2)/...).

Сегментація. Розбиття на речення (автоматично + ручна перевірка в «проблемних» місцях: скорочення, номери пунктів). Токенізація й лематизація для ключових лем (support, commitment, security, deterrence, reform, recovery) та модальних форм (shall, will, must, may).

Класифікація типу документа. Класифікація спирається на лексеми заголовка та преамбули: наявність «Memorandum/MoU» → mou; «Facility/Fund/Loan/Guarantee» → financial; безпекова термінологія та детерентні формули → security. Сумнівні випадки проходять ручну валідацію.

3.3. Змінні та операціоналізація

Основні показники.

– MSI (Modality Strength Index): інтенсивність модальності зобов'язань на речення; обчислення згідно з §5.1 на основі ваг для must/shall/will/may.

– TCH (Temporal Commitment Horizon): зважений горизонт зобов'язань; джерела сигналів – фіксовані строки (10/100 років), річні діапазони (напр., 2024–2027), формули неви-

значеної тривалості (“for as long as it takes”) (§5.2).

– CRL (Consultation & Response Latency): бінарний індикатор наявності тригера «within 24 hours» (§5.3).

– EDI (Enumerative Density Index): густина перелікових клауз (визначення маркерів → §5.4).

– FCAF (Frame Commitment Articulation Frequency): сумарна частота фреймових лем (support/commitment/security/deterrence/reform/recovery) на 1 тис. слів (§5.5).

Додаткові змінні контролю. (i) shall/will ratio як індикатор жанрової імперативності; (ii) довжина речення (середня/медіана); (iii) пасив/номіналізації (евристики пошуку –ed/-tion); (iv) щільність посилянь на інституції (акроніми NATO/EU/UN/EUMAM/EPF). Ці змінні використовуються як коваріанти під час порівнянь і для чутливого аналізу.

3.4. Аналітичний конвеєр і відтворюваність

Аналітична процедура. (1) імпорт документів → (2) очищення/нормалізація → (3) сегментація/лематизація → (4) виділення модальних, темпоральних, оцінних і перелікових маркерів → (5) підрахунок MSI/TCH/CRL/EDI/FCAF → (6) агрегування за типами документів → (7) візуалізація.

Інструменти. Програмна реалізація виконана мовою Python (регулярні вирази для шаблонів; обробка PDF; обчислення та візуалізації).

Контроль якості. (i) перевірка випадкових підвибірок (ручна валідація збігів шаблонів); (ii) виявлення викидів (аномально високий EDI через табличні індекси в додатках – корекція або винесення за межі корпусу); (iii) повторна верифікація підрахунків після кожного оновлення корпусу.

3.5. План статистичного аналізу

Однофакторні порівняння між типами документів для MSI/TCH/EDI/FCAF – ANOVA або Kruskal–Wallis (Kruskal & Wallis, 1952) (за результатами тестів на нормальність/гомоскедастичність). Бінарний CRL – порівняння пропорцій або логістична регресія з типом документа як предиктором. Кореляції між MSI, TCH, CRL та підрамками FCAF – ρ Спірмена (Spearman, 1904); корекція множинності – Holm–Bonferroni (Holm, 1979). Для стабільності оцінок – бутстреп-ДІ (1 000 реплікацій) (Efron & Tibshirani, 1993).

3.6. Валідність, надійність та обмеження

Валідність конструкта. Операціоналізації MSI/TCH/CRL/EDI/FCAF прив'язані до

усталених юридично-жанрових і когнітивних практик (модальність зобов'язань, часові горизонти, фрейми підтримки/стримування/відновлення).

Надійність. Автоматична розмітка підкріплюється ручною валідацією «складних» випадків (скорочення, вкладені переліки, додатки), узгодженість кодування – за Cohen's κ (Cohen, 1960) (ціль $\geq 0,80$) з наступним консенсусом у разі розбіжностей (Artstein & Poesio, 2008).

Обмеження. Якість добування тексту з PDF (особливо зі сканів), різні редакційні практики форматування переліків, домішки табличних індексів можуть впливати на EDI; формули TCH для «відкритих» горизонтів залежать від обраних ваг.

4. Процедури розмітки та контроль якості

Анотація здійснювалася у два етапи. Спочатку застосовувалися автоматизовані процедури на основі регулярних виразів для виявлення модальних дієслів (shall, will, must, may), темпоральних маркерів (фіксовані строки, річні діапазони, формули невизначеної тривалості), перелікових конструкцій Чи конструкцій переліку?) (цифрова/буквена (літерна) нумерація, маркери типу “(a)/(b)/(c)”, буліти) та оцінної лексики (illegal, unprovoked тощо). Ідентифіковані одиниці було зведено до лем і згруповано на рівні окремих речень, що забезпечувало основу для розрахунку індексів MSI, TCH, CRL, EDI та FCAF.

На другому етапі виконувалася ручна валідація «складних» випадків (вкладені переліки, додатки, фрагменти зі змішаним форматуванням, цитати), а також корекція хибнопозитивних і хибнонегативних спрацювань шаблонів. Для перевірки узгодженості кодування залучалися два анотатори; коефіцієнт Каппа Коена для ключових категорій (модальність, темпоральність, переліки, оцінні маркери) сягав цільового порогу $\geq 0,80$ з подальшим досягненням консенсусу в разі розбіжностей (Cohen, 1960; Artstein & Poesio, 2008). Якість розмітки контролювалася через рандомізовану перевірку частини корпусу та повторний перерахунок індексів після внесення правок.

5. Обчислення метрик

5.1. MSI – Modality Strength Index

Визначення. $MSI = (w_must \cdot \#must + w_shall \cdot \#shall + w_will \cdot \#will + w_may \cdot \#may) / \#sent$, де символ «#» позначає кількість входжень відповідної лем у документі ($\#must$, $\#shall$, $\#will$, $\#may$), а $\#sent$ – кількість речень;

$w_must \geq w_shall \geq w_will \geq w_may$; у базових налаштуваннях: 1.0 / 0.8 / 0.6 / 0.3. Вищі значення – сильніша імперативність. (*Операціоналізація авторів; обґрунтування вибору модальності у жанрово-правничій традиції та критичному дискурс-аналізі* (Bhatia, 1993; Tiersma, 1999; Hart, 2014)).

5.2. TCH – Temporal Commitment Horizon

Визначення. Зважений горизонт зобов'язань: фіксовані строки (10/100 років) отримують вагу 1.0; діапазони років (напр., 2024–2027) – 0.8; формули відкритої тривалості (for as long as it takes) – 0.5.

5.3. CRL – Consultation & Response Latency

Визначення. Бінарний індикатор наявності тригера швидкої координації («within 24 hours», «immediately convene», «urgent consultations»). $CRL = 1$, якщо принаймні один тригер зафіксовано в документі; інакше 0.

5.4. EDI – Enumerative Density Index

Визначення. Частка речень із переліковими клаузами (маркерівані *; (a)/(b)/...; (i)/(ii)/...; тире/крапки з комою), віднормована на обсяг документа.

5.5. FCAF – Frame Commitment Articulation Frequency

Визначення. Σ частот лем support / commitment / security / deterrence / reform / recovery на 1 000 слів; додатково подається у підрамках (support, security / deterrence, reform / recovery).

5.6. Приклад застосування

Агреговані порівняння між типами документів наведено нижче у §5.7 та у розділі «Кейсові дослідження» (§6). Для відтворюваності посилаємося виключно на офіційні урядові публікації та автентичні веб-сторінки документів.

6. Кейсові дослідження: узагальнення жанрових профілів

Анотація здійснювалася у два етапи. Спочатку застосовувалися автоматизовані процедури на основі регулярних виразів для виявлення модальних дієслів (shall, will, must, may), темпоральних маркерів (фіксовані строки, річні діапазони, формули невизначеної тривалості), перелікових конструкцій (цифрова/буквена нумерація, маркери типу “(a)/(b)/(c)”, буліти) та оцінної лексики (illegal, unprovoked тощо). Виявлені токени лематизувалися й агрегувалися на рівні речень, що забезпечувало основу для розрахунку індексів MSI, TCH, CRL, EDI та FCAF.

На другому етапі виконувалася ручна валідація «складних» випадків (вкладені

переліки, додатки, фрагменти зі змішаним форматом, цитати), а також корекція хибнопозитивних і хибнонегативних спрацювань шаблонів. Для перевірки узгодженості кодування залучалися два анотатори; при чому коефіцієнт Каппа Коена для ключових категорій (модальність, темпоральність, переліки, оцінні маркери) сягав цільового порогу $\geq 0,80$ з подальшим досягненням консенсусу в разі розбіжностей (Cohen, 1960; Artstein & Poesio, 2008). Якість розмітки контролювалася через рандомізовану перевірку частини корпусу та повторний перерахунок індексів після внесення правок.

7. Результати та обговорення (узагальнення)

Профілі жанрів. Порівняльний аналіз (MSI/TCH/CRL/EDI/FCAF) підтверджує стабільні жанрові профілі. **Безпекові угоди** демонструють найвищі значення **MSI** та **TCH** і майже завжди містять **CRL-тригери** (*“consult within 24 hours”* тощо). **Фінансові інструменти** характеризуються підвищеним **EDI** через розгорнуті переліки умов й індикаторів та домінуванням фреймів *support/recovery/reform* у **FCAF**. Секторальні **MoU** займають проміжну позицію за **EDI** і нижчу за **MSI**, що відповідає їхній кооперативно-рамковій природі.

Риторика і фрейми. Частотність лем *support, recovery, reform* істотно зростає в **financial** і **MoU**, тоді як *security, deterrence* – у **security**. Це підкріплює тезу про розподіл перлокутивних цілей: **безпекові угоди** легітимують оборонно-стримувальну координацію, **фінансові інструменти** – операціоналізують відбудову/реформи, **MoU** – структурують секторальну взаємодію й технічну допомогу.

Інтерпретація EDI. Високий **EDI** у фінансових актах і частині **MoU** – це не «шум», а жанрова риса: переліки є механізмом нормування (умови, індикатори, процедури). Відповідно, **EDI** корисний як індикатор регулятивної щільності, але його варто читати у зв'язці з **MSI** (сила імперативності) та **FCAF** (семантична рамка).

Обмеження й чутливість. Значення **CRL** залежить від наявності в тексті явних консультаційних тригерів (*within 24 hours*). У **financial/MoU** їх майже немає, тому **CRL** → 0 для цих жанрів не варто трактувати як «слабкість», а радше як відмінність цільової функції документів. Крім того, частина PDF із великою кількістю таблиць/додатків може занижувати/завищувати **EDI** залежно від структури – це враховано в §3.6.

Висновок для методології. Оновлений корпус офіційно-ділових текстів воєнного часу підтверджує ефективність інтегративної рамки (CMT/Frame Semantics/CDA у поєднанні з інструментами юридичної лінгвістики) та підтверджує аналітичну придатність метрик MSI/TCH/CRL/EDI/FCAF для міжжанрового зіставлення. Рекомендовано зберігати окремі підгрупи для порівняння (*security/financial/MoU*) й доповнювати аналіз кейсовими цитатами для пояснення відхилень.

8. Висновки і перспективи

Підсумовуючи, висновуємо що, поєднання когнітивних операцій і прийомів когнітивної семантики, процедур критичного дискурс-аналізу та засобів і прийомів юридично-жанрової стилістики, операціоналізованих в метриках MSI, TCH, CRL, EDI та FCAF, дає змогу кількісно описувати перлокутивний потенціал англomовних офіційно-ділових документів воєнного періоду. Запропонована методика аналізування перетворює якісні інсайти про модальність, темпоральність і фрейми підтримки/стримування/відновлення на відтворювані показники, придатні для корпусних порівнянь.

Порівняльний аналіз підтверджує жанрово зумовлені профілі: безпекові угоди вирізняються підвищеними MSI та TCH і наявністю CRL-тригерів; фінансові інструменти – вищим EDI і домінуванням фреймів *support, recovery, reform*; секторальні MoU займають проміжне положення за EDI й демонструють нижчі MSI, що відповідає їхній рамковій, кооперативній функції. Це дозволяє порівнювати різнотипні документи, відстежувати зміни риторичних пріоритетів і оцінювати вплив формулювань зобов'язань та часових горизонтів на інтерпретацію текстів.

Практичні підказки для укладачів, перекладачів та переговорних команд зводяться до таких рекомендацій: (i) добирати модальні оператори *shall/will/must/may* відповідно до ступеня імперативності; (ii) чітко фіксувати часові горизонти й умови пролонгації; (iii) за потреби впроваджувати консультаційні тригери швидкої координації (наприклад, *“within 24 hours”*); (iv) структурувати переліки умов і індикаторів як інструмент підвищення керованості інтерпретацій; (v) узгоджувати структуру фреймів (*support, security, recovery, reform, deterrence*) з комунікативною метою документа.

Обмеження дослідження пов'язані з якістю вилучення тексту з окремих PDF, розбіжностями редакційних практик і частково на

основі попередньо визначених коефіцієнтів у TCH/MSI, що потребує подальшої валідації. Перспективними напрямками є розширення корпусу (включно з довоєнними текстами), побудова паралельних англо-українських підкорпусів, уточнення лексики та градацій FCAF і CRL, інтеграція синтаксичного аналізу в розрахунок EDI/MSI, а також розробка стійких багатофакторних моделей (GLMM/байєсівські підходи) з відкритим релізом коду й даних.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Agreement on Security Cooperation between the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland and Ukraine. 12.01.2024. Офіс Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/en/news/ugoda-pro-spivrobotnictvo-u-sferi-bezpeki-mizh-ukrayinoyu-ta-88277>
2. Bilateral Security Agreement between Ukraine and the United States of America. Офіс Президента України. 13.06.2024. URL: <https://www.president.gov.ua/en/news/dvostoronnya-bezpekova-ugoda-mizh-ukrayinoyu-ta-spoluchenimi-91501>
3. Agreement on Security Cooperation between Ukraine and Canada. Офіс Президента України. 20.02.2024. URL: <https://www.president.gov.ua/en/news/ugoda-pro-spivrobotnictvo-u-sferi-bezpeki-mizh-ukrayinoyu-ta-89233>
4. Accord on Support for Ukraine and Cooperation between Ukraine and the Government of Japan. Офіс Президента України. 13.06.2024. URL: <https://www.president.gov.ua/en/news/ugoda-pro-pidtrimku-ukrayini-ta-spivrobotnictvo-mizh-ukrayin-91481>
5. Regulation (EU) 2024/792 of the European Parliament and of the Council establishing the Ukraine Facility. 29.02.2024. European Union. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj/eng>
6. Memorandum of Understanding on the exceptional macro-financial assistance of up to €5 billion to Ukraine. 04.10.2022. Європейська Комісія. URL: <https://ec.europa.eu/system/files/2022-11/Memorandum%20of%20Understanding%20-%20EUR%20%205%20billion%20exceptional%20MFA%20to%20Ukraine.pdf>
7. Agreement on the Establishment of a United States–Ukraine Reconstruction Investment Fund (Memorandum of Intent). 18.04.2024. Кабінет Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/uploads/public/681f33ce8f68133ce8f2e82842702204.pdf>
8. Memorandum of Understanding regarding collaboration on Ukrainian energy system resilience. 24.09.2023; оновлено 05.12.2024. Посольство США в Україні. URL: <https://ua.usembassy.gov/memorandum-of-understanding-between-ukraine-and-the-usa-regarding-collaboration-on-ukrainian-energy-system-resilience-2/>
9. Memorandum of Understanding on a Strategic Partnership on Biomethane, Hydrogen and other Synthetic Gases. 02.02.2023. Європейська Комісія. URL: https://energy.ec.europa.eu/publications/memorandum-understanding-between-european-union-and-ukraine-strategic-partnership-biomethane_en (Повний текст, PDF: https://energy.ec.europa.eu/document/download/0b10e313-1084-49e5-a320-9460108d4cb7_en?filename=MoU_UA_signed.pdf)
10. Memorandum of Understanding on Cooperation in the Field of Cyber Defence. National Security Archive – Cyber Vault. URL: <https://nsarchive.gwu.edu/sites/default/files/documents/r107a5-tyd4t/Ukraine-Romania-Memorandum-Understanding-cyber-defense-September-2-2022.pdf>
11. Artstein R., Poesio M. Inter-coder agreement for computational linguistics // *Computational Linguistics*. 2008. Vol. 34, No. 4. P. 555–596. URL: <https://doi.org/10.1162/coli.07-034-R2>
12. Cohen J. A coefficient of agreement for nominal scales // *Educational and Psychological Measurement*. 1960. Vol. 20, No. 1. P. 37–46. URL: <https://doi.org/10.1177/001316446002000104>
13. Fillmore C. J. Frame semantics // *Linguistics in the Morning Calm*. Seoul: Hanshin, 1982. P. 111–137.
14. Lakoff G., Johnson M. *Metaphors We Live By*. Chicago: University of Chicago Press, 1980.
15. Fairclough N. *Critical Discourse Analysis*. London: Longman, 1995.
16. Bhatia V. K. *Analysing Genre: Language Use in Professional Settings*. London: Longman, 1993.
17. Holm S. A simple sequentially rejective multiple test procedure // *Scandinavian Journal of Statistics*. 1979. Vol. 6, No. 2. P. 65–70.
18. Kruskal W. H., Wallis W. A. Use of ranks in one criterion variance analysis // *Journal of the American Statistical Association*. 1952. Vol. 47, No. 260. P. 583–621. URL: <https://doi.org/10.1080/01621459.1952.10483441>
19. Spearman C. The proof and measurement of association between two things // *The American Journal of Psychology*. 1904. Vol. 15, No. 1. P. 72–101. URL: <https://doi.org/10.2307/1412159>
20. Efron B., Tibshirani R. J. *An Introduction to the Bootstrap*. New York: Chapman & Hall/CRC, 1993.
21. Hart C. *Critical Discourse Analysis and Cognitive Science: New Perspectives on Immigration Discourse*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2010.
22. Hart C. *Discourse, Grammar and Ideology: Functional and Cognitive Perspectives*. London: Bloomsbury, 2014.
23. Charteris-Black J. *Corpus Approaches to Critical Metaphor Analysis*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2004.
24. Charteris-Black J. *Politicians and Rhetoric: The Persuasive Power of Metaphor*. 2nd ed. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2011.
25. Charteris-Black J. *Analysing Political Speeches: Rhetoric, Discourse and Metaphor*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2014.
26. Musolff A. *Political Metaphor Analysis: Discourse and Scenarios*. London: Bloomsbury, 2016.
27. Chilton P. *Analysing Political Discourse: Theory and Practice*. London: Routledge, 2004.
28. van Dijk T. A. *Ideology: A Multidisciplinary Approach*. London: SAGE, 1998.
29. van Dijk T. A. *Discourse and Power*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2008.
30. Steen G. J., Dorst A. G., Herrmann J. B., Kaal A., Krennmayr T., Pasma T. *A Method for Linguistic Metaphor Identification: From MIP to MIPVU*. Amsterdam: John Benjamins, 2010
31. Baker P., Gabrielatos C., Khosravini M., Krzyżanowski M., McEnery T., Wodak R. *A useful methodological synergy?*

- Combining critical discourse analysis and corpus linguistics // *Discourse & Society*. 2008. Vol. 19, No. 3. P. 273–305. URL: <https://doi.org/10.1177/0957926508088962>
32. Biber D., Conrad S., Reppen R. *Corpus Linguistics: Investigating Language Structure and Use*. Cambridge: Cambridge University Press, 1998.
 33. Tiersma P. M. *Legal Language*. Chicago: University of Chicago Press, 1999.
 34. Solan L. M. *The Language of Judges*. Chicago: University of Chicago Press, 1993.
 35. Alin J., Eichenberg A., Kulikov V., Simanovskyy M. Public pressure on multinational corporations in Russia post invasion of Ukraine: A comparative perspective // *PONARS Eurasia Policy Memo*. 2022. No. 814. December. URL: https://www.ponarseurasia.org/wp-content/uploads/2022/12/Pepr814_Alin-Eichenberg-Kulikov-Simanovskyy_Dec2022.pdf
 36. Kulikov V., Simanovskyy M., Eichenberg A., Braese K. A. Navigating wartime communications: Multinational corporations in the Russia–Ukraine war // *Society and Economy*. 2024. Vol. 46, No. 1. P. 1–23. URL: <https://doi.org/10.1556/204.2023.00024>
 37. D'Arco M., Marino V., Resciniti R. Stop business with Russia! Exploring the representation and perceived authenticity of corporate activism in response to the Russia–Ukraine war // *Italian Journal of Marketing*. 2024. No. 1. P. 55–76. URL: <https://doi.org/10.1007/s43039-023-00085-0>
 38. Opatska S., Johansen W., Gordon A. V. Business crisis management in wartime: Insights from Ukraine // *Journal of Contingencies and Crisis Management*. 2024. Vol. 32, No. 1. Article e12513. URL: <https://doi.org/10.1111/1468-5973.12513>
 39. Ukrainian Analytical Digest. No. 4: Negotiations, Security, and EU Integration. 2024. Center for Security Studies (CSS), ETH Zürich; Research Centre for East European Studies (FSO), University of Bremen; Center for Eastern European Studies (CEES), University of Zurich; German Association for East European Studies (DGO). URL: https://css.ethz.ch/en/publications/uad/uad-all-issues/details.html?id=%2Fn%2Fo%2F4%2Fn%2Fno_4_negotiations_security_and_euintegra
 40. Ukrainian Analytical Digest. No. 9: Ukraine's Energy and Climate Challenges. 2024. Center for Security Studies (CSS), ETH Zürich; Research Centre for East European Studies (FSO), University of Bremen; Center for Eastern European Studies (CEES), University of Zurich; German Association for East European Studies (DGO). URL: <https://css.ethz.ch/en/publications/uad/uad-all-issues/details.html>
 41. European Commission. Ukraine Facility – Structure and pillars; timeline and disbursements. 2025. URL: https://enlargement.ec.europa.eu/funding-technical-assistance/ukraine-facility_en
 42. Council of the European Union. Council Implementing Decision (EU) 2024/1447 on the approval of the assessment of the Ukraine Plan. 14.05.2024. EUR-Lex. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/dec_impl/2024/1447/oj
 43. European Union. Ukraine Facility (2024–2027): Summary. 01.10.2024. EUR-Lex. URL: <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/ukraine-facility-2024-2027.html>
 44. Chiluwá I., Ruzaitė J. Analysing the language of political conflict: A study of war rhetoric of Vladimir Putin and Volodymyr Zelensky // *Critical Discourse Studies*. 2024. Vol. 22, No. 5. P. 477–493. URL: <https://www.researchgate.net/publication/379697697>
 45. Ganzheliuk P. I., Ilyasova A. R. Genres of the institutional discourse of American digital diplomacy // *Res Militaris*. 2022. Vol. 12, No. 2. P. 2608–2612. URL: <https://resmilitaris.net/uploads/paper/ec65dac8290750a82e6a01a1ff1ad42d.pdf>
 46. Rahman M. A. Helsinki Memorandum of Understanding as a sluggish policy: A critical discourse analysis with process types // *Studies in English Language and Education*. 2023. Vol. 10, No. 3. P. 1529–1545. URL: <https://www.researchgate.net/publication/374388204>
 47. Abbas A. H. O. A critical discourse analysis of the ideology of power in unequal treaties of peace: Doctoral dissertation. University of Babylon, 2023. URL: <https://www.researchgate.net/publication/372965749>

REFERENCES:

1. United Kingdom & Ukraine. (2024, January 12). Agreement on security cooperation between the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland and Ukraine. Office of the President of Ukraine. <https://www.president.gov.ua/en/news/ugoda-pro-spivrobitnictvo-u-sferi-bezpeki-mizh-ukrayinoyu-ta-88277>
2. United States & Ukraine. (2024, June 13). Bilateral security agreement between Ukraine and the United States of America. Office of the President of Ukraine. <https://www.president.gov.ua/en/news/dvostoronnya-bezpekova-ugoda-mizh-ukrayinoyu-ta-spoluchenimi-91501>
3. Canada & Ukraine. (2024, February 24). Agreement on security cooperation between Ukraine and Canada. Office of the President of Ukraine. <https://www.president.gov.ua/en/news/ugoda-pro-spivrobitnictvo-u-sferi-bezpeki-mizh-ukrayinoyu-ta-89233>
4. Japan & Ukraine. (2024, June 13). Accord on support for Ukraine and cooperation between Ukraine and the Government of Japan. Office of the President of Ukraine. <https://www.president.gov.ua/en/news/ugoda-pro-pidtrimku-ukrayini-ta-spivrobitnictvo-mizh-ukrayin-91481>
5. European Union. (2024, February 29). Regulation (EU) 2024/792 of the European Parliament and of the Council establishing the Ukraine Facility. EUR-Lex. <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj/eng>
6. European Commission & Ukraine. (2022, October 4). Memorandum of understanding on the exceptional macro-financial assistance of up to €5 billion to Ukraine. European Commission. <https://economy-finance.ec.europa.eu/system/files/2022-11/Memorandum%20of%20Understanding%20-%20EUR%205%20billion%20exceptional%20MFA%20to%20Ukraine.pdf>
7. Government of Ukraine & Government of the United States of America. (2025, April 18). Agreement on the establishment of a United States–Ukraine reconstruction investment fund (Memorandum of intent). Cabinet of Ministers of Ukraine. <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/uploads/public/681/33c/e8f/68133ce8f2e82842702204.pdf>
8. Government of Ukraine & Government of the United States of America. (2023, September 24/2024, December 5). Memorandum of understanding regarding collaboration on Ukrainian energy system resilience. U.S. Embassy in Ukraine. <https://ua.usembassy.gov/memorandum-of-understanding-between-ukraine-and-the-usa-regarding-collaboration-on-ukrainian-energy-system-resilience-2/>

9. European Commission & Ukraine. (2023, February 2). Memorandum of understanding on a strategic partnership on biomethane, hydrogen and other synthetic gases. European Commission. https://energy.ec.europa.eu/publications/memorandum-understanding-between-european-union-and-ukraine-strategic-partnership-biomethane_en (Full text PDF: https://energy.ec.europa.eu/document/download/0b10e313-1084-49e5-a320-9460108d4cb7_en?filename=MoU_UA_signed.pdf)
10. Government of Ukraine & Government of Romania. (2022, September 2). Memorandum of understanding on cooperation in the field of cyber defence. National Security Archive – Cyber Vault. <https://nsarchive.gwu.edu/sites/default/files/documents/r107a5-tyd4t/Ukraine-Romania-Memorandum-Understanding-cyber-defense-September-2-2022.pdf>
11. Artstein, R., & Poesio, M. (2008). Inter-coder agreement for computational linguistics. *Computational Linguistics*, 34(4), 555–596. <https://doi.org/10.1162/coli.07-034-R2>
12. Cohen, J. (1960). A coefficient of agreement for nominal scales. *Educational and Psychological Measurement*, 20(1), 37–46. <https://doi.org/10.1177/001316446002000104>
13. Fillmore, C. J. (1982). Frame semantics. In *Linguistics in the morning calm* (pp. 111–137). Hanshin.
14. Lakoff, G., & Johnson, M. (1980). *Metaphors we live by*. University of Chicago Press.
15. Fairclough, N. (1995). *Critical discourse analysis*. Longman.
16. Bhatia, V. K. (1993). *Analysing genre: Language use in professional settings*. Longman.
17. Holm, S. (1979). A simple sequentially rejective multiple test procedure. *Scandinavian Journal of Statistics*, 6(2), 65–70.
18. Kruskal, W. H., & Wallis, W. A. (1952). Use of ranks in one criterion variance analysis. *Journal of the American Statistical Association*, 47(260), 583–621. <https://doi.org/10.1080/01621459.1952.10483441>
19. Spearman, C. (1904). The proof and measurement of association between two things. *The American Journal of Psychology*, 15(1), 72–101. <https://doi.org/10.2307/1412159>
20. Efron, B., & Tibshirani, R. J. (1993). *An introduction to the bootstrap*. Chapman & Hall/CRC.
21. Hart, C. (2010). *Critical discourse analysis and cognitive science: New perspectives on immigration discourse*. Palgrave Macmillan.
22. Hart, C. (2014). *Discourse, grammar and ideology: Functional and cognitive perspectives*. Bloomsbury.
23. Charteris-Black, J. (2004). *Corpus approaches to critical metaphor analysis*. Palgrave Macmillan.
24. Charteris-Black, J. (2011). *Politicians and rhetoric: The persuasive power of metaphor* (2nd ed.). Palgrave Macmillan.
25. Charteris-Black, J. (2014). *Analysing political speeches: Rhetoric, discourse and metaphor*. Palgrave Macmillan.
26. Musolff, A. (2016). *Political metaphor analysis: Discourse and scenarios*. Bloomsbury.
27. Chilton, P. (2004). *Analysing political discourse: Theory and practice*. Routledge.
28. van Dijk, T. A. (1998). *Ideology: A multidisciplinary approach*. SAGE.
29. van Dijk, T. A. (2008). *Discourse and power*. Palgrave Macmillan.
30. Steen, G. J., Dorst, A. G., Herrmann, J. B., Kaal, A., Krennmayr, T., & Pasma, T. (2010). A method for linguistic metaphor identification: From MIP to MIPVU. John Benjamins.
31. Baker, P., Gabrielatos, C., Khosravini, M., Krzyżanowski, M., McEnery, T., & Wodak, R. (2008). A useful methodological synergy? Combining critical discourse analysis and corpus linguistics. *Discourse & Society*, 19(3), 273–305. <https://doi.org/10.1177/0957926508088962>
32. Biber, D., Conrad, S., & Reppen, R. (1998). *Corpus linguistics: Investigating language structure and use*. Cambridge University Press.
33. Tiersma, P. M. (1999). *Legal language*. University of Chicago Press.
34. Solan, L. M. (1993). *The language of judges*. University of Chicago Press.
35. Alin, J., Eichenberg, A., Kulikov, V., & Simanovskyy, M. (2022, December). Public pressure on multinational corporations in Russia post invasion of Ukraine: A comparative perspective. PONARS Eurasia Policy Memo, 814. https://www.ponarseurasia.org/wp-content/uploads/2022/12/Pepm814_Alin-Eichenberg-Kulikov-Simanovskyy_Dec2022.pdf
36. Kulikov, V., Simanovskyy, M., Eichenberg, A., & Braese, K. A. (2024). Navigating wartime communications: Multinational corporations in the Russia–Ukraine war. *Society and Economy*, 46(1), 1–23. <https://doi.org/10.1556/204.2023.00024>
37. D'Arco, M., Marino, V., & Resciniti, R. (2024). Stop business with Russia! Exploring the representation and perceived authenticity of corporate activism in response to the Russia–Ukraine war. *Italian Journal of Marketing*, 2024(1), 55–76. <https://doi.org/10.1007/s43039-023-00085-0>
38. Opatska, S., Johansen, W., & Gordon, A. V. (2024). Business crisis management in wartime: Insights from Ukraine. *Journal of Contingencies and Crisis Management*, 32(1), Article e12513. <https://doi.org/10.1111/1468-5973.12513>
39. Ukrainian Analytical Digest. (2024a). Negotiations, security, and EU integration (No. 4). Center for Security Studies (CSS), ETH Zürich; Research Centre for East European Studies (FSO), University of Bremen; Center for Eastern European Studies (CEES), University of Zurich; German Association for East European Studies (DGO). https://css.ethz.ch/en/publications/uad/uad-all-issues/details.html?id=%2Fn%2Fo%2F4%2Fn%2Fno_4_negotiations_security_and_euintegra
40. Ukrainian Analytical Digest. (2024b). Ukraine's energy and climate challenges (No. 9). Center for Security Studies (CSS), ETH Zürich; Research Centre for East European Studies (FSO), University of Bremen; Center for Eastern European Studies (CEES), University of Zurich; German Association for East European Studies (DGO). https://css.ethz.ch/en/publications/uad/uad-all-issues/details.html?id=%2Fn%2Fo%2F9%2Fu%2Fno_9_ukraines_energy_and_climate_challen
41. European Commission. (2025). Ukraine Facility – Structure and pillars; timeline and disbursements. https://enlargement.ec.europa.eu/funding-technical-assistance/ukraine-facility_en
42. Council of the European Union. (2024, May 14). Council implementing decision (EU) 2024/1447 on the approval of the assessment of the Ukraine Plan. EUR-Lex. https://eur-lex.europa.eu/eli/dec_impl/2024/1447/oj

43. European Union. (2024, October 1). Ukraine Facility (2024–2027): Summary. EUR-Lex. <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/ukraine-facility-2024-2027.html>
44. Chiluwa, I., & Ruzaitė, J. (2024). Analysing the language of political conflict: A study of war rhetoric of Vladimir Putin and Volodymyr Zelensky. *Critical Discourse Studies*, 22(5), 477–493. <https://www.researchgate.net/publication/379697697>
45. Ganzheliuk, P. I., & Ilyasova, A. R. (2022). Genres of the institutional discourse of American digital diplomacy. *Res Militaris*, 12(2), 2608–2612. <https://resmilitaris.net/uploads/paper/ec65dac8290750a82e6a01a1ff1ad42d.pdf>
46. Rahman, M. A. (2023). Helsinki Memorandum of Understanding as a sluggish policy: A critical discourse analysis with process types. *Studies in English Language and Education*, 10(3), 1529–1545. <https://www.researchgate.net/publication/374388204>
47. Abbas, A. H. O. (2023). A critical discourse analysis of the ideology of power in unequal treaties of peace (Doctoral dissertation, University of Babylon). <https://www.researchgate.net/publication/372965749>

Дата першого надходження рукопису до видання: 29.10.2025
Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 30.11.2025
Дата публікації: 24.12.2025